

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Tweede Kamer der Staten Generaal

<https://www.internetconsultatie.nl/wetdemocratiseringwaterschappen>

Putten, 30 juli 2020

Kenmerk: B4367

Betreft: reactie democratisering waterschappen

Geachte heer, mevrouw,

Wij zijn de Nederlandse Melkveehouders Vakbond, een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van de melkveehouders.

Het wetsvoorstel beoogt de afschaffing van de geborgde zetels, terwijl de provincies nu al de bevoegdheid hebben om het aantal zetels te reduceren. Rijksoverheid en provincies maken in hoofdzaak het kader voor de waterkwaliteit en de waterbeheerplannen van de waterschappen. Projecten van bijzonder groot belang, zoals de hoogwaterbeschermingsplannen ontstaan in samenspraak met de provincies, waterschappen en de rijksoverheid. De OESO (2014) heeft met een 8,5 geoordeeld dat de waterschappen in Nederland juist heel goed functioneren en daar gaat het om. De bestuurders van agrarische afkomst en ondernemers zorgen samen met de andere bestuurders en met de steeds beter opgeleide medewerkers voor een goed functionerend waterschap waar theorie en praktijk elkaar versterken. De kracht van goede besturen is dat er voldoende afspiegeling is van verschillende kwaliteiten. De geborgde zetels brengen pragmatisch en integrale kennis in, terwijl veel specialisten een visie over een onderdeel hebben. Het waterschap is een functionele democratie gebaseerd op stakeholders participatie binnen de kaders die Rijk en provincies scheppen. Binnen de waterschappen wordt gezamenlijk gewerkt aan schoon, veilig en voldoende water zonder dat er tijd wordt gependend aan politieke spelletjes.

Het is een misverstand dat agrarisch ondernemers te weinig financieel zouden bij dragen.

Ze onderhouden veel watergangen voor eigen rekening en zijn met hun gronden een grote spons, dus buffer of een waterberging voor verstedelijking.

Agrariërs betalen niet één keer, maar vier keer mee, één keer als ongebouwd, één keer met gebouwd voor de stallen, één keer als huiseigenaar en dan nog één keer als ingezetene. De bedrijfsvoorbeelden met een rekenvoorbeeld die de besturen elk jaar krijgen zijn niet gebaseerd op reguliere agrarische bedrijven. Bestuurders krijgen een voorbeeld, waarbij er minder wordt betaald dan in de praktijk, herziening van de voorbeeldbedrijven en de opgelegde heffingen is een aanbeveling.

De geborgde zetels zorgen voor een vertegenwoordiging van bedrijven, die of buiten het gebied wonen of niet kunnen stemmen, omdat het bedrijf geen eenmansbedrijf of personenvennootschap is. Bovendien worden de waterschapslasten grotendeels op rijksniveau bepaald.

Met de druk die er nu is om nog meer percelen om te zetten naar natuur komen er nog minder inkomsten binnen, omdat de bijdrage voor natuur nagenoeg nihil is. Terwijl er juist voor deze categorie wel veel inspanningen geleverd worden door de waterschappen. De kans is groot dat de rekening bij het

steeds kleinere clubje boeren komt te liggen dat over blijft de komende jaren. Er kan zo een nieuwe weeffout ontstaan.

Agrarische ondernemers zorgen 24*7 voor uw betaalbaar voedsel. Agrariërs hebben in het kader van de voedselvoorziening een groot openbaar belang om zo goed mogelijk in staat te zijn om voedsel te produceren. De zogenaamde export blijft grotendeels in de regio bij onze buurlanden. De corona crisis heeft laten zien dat de zelf voorziening en dus eigen landbouwgrond steeds belangrijker wordt.¹

De NMV proeft bij de introductie dat de focus erg op landbouw is gericht. Zowel natuur als landbouw hebben belang bij voldoende schoon water. De problemen voor de scheepvaart zijn mede het gevolg van de ruimte voor de rivierprojecten met de vele nevengeulen die de beschikbaarheid van water in de vaargeul onder druk zetten tijdens droge perioden. De waterwingebieden hebben met name op de uitspoeling gevoelige hoge droge zandgronden meer last van allerlei andere omstandigheden, zoals de mijnbouwactiviteiten, die verband houden met bruinkoolwinning, schaliegas, gebruikte chemicaliën en de afvalstoffen die daarbij vrijkomen en de afvalstoffen die bij de waterwinning zelf vrijkomen. In de buurt van de waterbron moeten verstoppingen met chemicaliën verholpen worden als mechanische oplossingen, zoals het fracken niet werken.²

Ook blijkt dat er met risico's zonder vergunning afvalwater in de bodem respectievelijke gasvelden geloosd te wordt door bijvoorbeeld de NAM.³

Zo is over ganzen die explosief konden groeien sinds de jaren '90 door de aanleg van natuurgebieden o.a. het volgende bekend: *'... ganzen schade aan jonge beplanting door vraat en vertrapping. Bovendien vervuilen de ganzen met hun ontlasting het oppervlaktewater zodanig dat er een explosieve groei van blauwalgen optreedt, waardoor op veel plaatsen de waterkwaliteit verslechtert en ook recreatief zwemmen onmogelijk wordt.'*⁴

Ook is duidelijk dat de waterschappen zelf nauwelijks iets effectiefs ondernemen anders dan onderzoek over in plaats van aanpak van de exoot de Amerikaanse rivierkreeft. *'Als uitheemse rivierkreeften met teveel op dezelfde plek zijn, hebben ze een negatieve invloed op het waterleven. Ze veroorzaken schade aan de onderwatervegetatie doordat ze deze opeten. Ze knippen waterplanten kapot, woelen in de bodem en de oevers, waardoor het water troebel wordt.'* *Exoten zijn een wezenlijke bedreiging voor de ecologische KRW doelen, die gaan immers over alle doelen. Het heeft voor KRW geen nut om alleen op chemische kwaliteit in te zetten en aanleg natuurvriendelijke oevers op boerenland als men exoten die nauwelijks last hebben van juridische procedures niet aanpakt.'*

Het is heel eenvoudig om de sluiting van drinkwaterbronnen uitsluitend in de toelichting bij deze wet aan de landbouw toe te rekenen. Er zijn op het gebied van waterkwaliteit vele bronnen buiten de landbouw waar weinig grip op is en de waterkwaliteit wordt niet absoluut maar relatief gepresenteerd aan ingezetenen, terwijl als klap op de vuurpijl de analysemethoden nadelig gewijzigd is, waardoor er continue aan de doelen wordt gesleuteld, iets dat vaak voor rekening van de agrariërs in het buitengebied komt.

¹ <https://www.nporadio1.nl/wetenschap-techniek/19379-hoeveel-van-ons-voedsel-produceren-de-boeren-echt>

² <https://groene-rekenkamer.nl/2989/vitens-luidt-opnieuw-de-noodklok-en-heeft-boter-op-het-hoofd/>

³ <https://www.tubantia.nl/dinkelland/informatie-avond-met-nam-over-afvalwaterinjecties-bij-rossum~a8a8f5b5/>

⁴ <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/natuurrijk-zuid/faunabeheer/ganzen/#:~:text=In%20Zuid%2DHolland%20zijn%20ruim,veroorzaken%20forse%20schade%20aan%20landbouwgewassen.>

Ook is algemeen bekend dat volgens onderzoek waterkwaliteit en veehouderij geen significant causaal regionaal verband heeft.⁵

Het water dat via het buitenland ons land binnenkomt hoeft daar aan lagere eisen te voldoen en moet over de grens ineens een stuk schoner worden.

Men vergeet dat de agrarische percelen zonder enige vergoeding voor een ongekende sponswerking zorgen. Grasland is het meest klimaat adaptieve gewas, dat zich na elke extremen herstelt. Als men minder graasdieren door stikstofregels beoogt zal het areaal grasland afnemen en komt dit ten laste van waterkwaliteit en heeft men veel meer waterberging nodig, omdat akkerland minder water bergend vermogen heeft.

De klimaatverandering zorgt voor meer clusterbuien, waardoor waterlopen nabij landbouwgronden steeds vaker belast worden met vervuild water vanuit riooloverstorten, zodat de waterkwaliteit en drinkwater voor vee verslechteren.

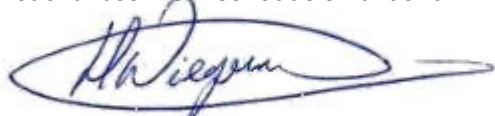
Heel veel problematiek wordt op basis van modellen berekend i.p.v. gemeten.

Deze initiatiefwet is mede het gevolg van de het advies Boelhouwer over de geborgde zetels in waterschapsbesturen. Het is aan de hand van het rapport niet duidelijk wat de politieke kleur was van de geïnterviewde waterschapsbestuurders. Ook zaten er mensen in de commissie van politieke partijen die al vooraf een mening hadden. Zo is van de heer Erkelens bekend dat hij al ruim voor het onderzoek van mening was dat de geborgde zetels wel konden verdwijnen en hij was niet de enige in deze commissie.⁶ Het is niet mogelijk om te beoordelen of een evenwichtige afspiegeling geraadpleegd is voor dit advies.

Er lijkt niks mis met meer democratie. Het principe van democratie om de democratische waarde van bescherming van de minderheid door de meerderheid. Dit houdt in dat ook de belangen van de minderheid in beschouwing moeten worden genomen tijdens het maken van beleid. Daarbij hoort een waterschap nooit een instelling met een politiek karakter te krijgen, waterbeheer vraagt om langjarig beleid, waarin de theoretische kaders altijd goed worden afgewogen tegen praktijkkennis. De geborgde zetels dragen daar juist aan bij, en het gevaar bestaat bij afschaffing dat de praktijkkennis onvoldoende gewaarborgd is binnen de waterschappen. Gezien de onwerkelijke ervaringen in het stikstof dossier die elke stemgerechtigde raken, is de NMV is van mening dat de geborgde zetels in een functionele democratie moeten blijven.

Elke verkiezing ervaren wij een gebrek aan integrale kennis, juist die kennis die binnen een democratie nodig blijft. Het beste voorbeeld is (gedwongen) weidegang, waarbij tegenstrijdige wensen aan het licht komen en dat bepaalde politieke partijen geen oog hebben voor het feit dat juist water een cruciale rol speelt voor behoud van de koe in de wei die in een mooi landschap voor veilig voedsel zorgt en minder stikstof uitstoot.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Harm Wiegersma (voorzitter)

⁵ <https://www.v-focus.nl/2016/01/vrijwel-geen-relatie-tussen-regionale-mestproductie-en-milieuwaliteit/>

⁶ <https://frieschdagblad.nl/2019/12/7/scheidend-dijkgraaf-exit-geborgde-zetels>